

TEMA: LANTBRUKSMASKINER

Traktor och lantbruksmaskiner i trafiken

Inspektör Lauri Tuunanen och forskare Jukka Manni,
Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi (MTT)

Lantbrukets fordon och användningen av dem i vägtrafiken berörs av talrika regler och krav. Det har varit en brist att dessa bestämmelser inte har funnits samlade i en enda informationskälla, utan man har tvingats skaffa dem var för sig. Denna artikel försöker avhjälpa denna brist. I det följande har vi eftersträvat att behandla saker som väckt mest frågor om lantbrukets maskiner i vägtrafiken.

Läsaren bör dock observera att vi huvudsakligen endast citerar lagtexten. En slutlig och hållbar lagtolkning utformas först efter att tillräckligt många prejudikat har avgjorts i domstolarna på olika nivåer. På grund av att lagstiftningen lämnar tolkningsrum bör läsaren inte lita blint på våra tolkningar i texten, trots att vår avsikt givetvis har varit att tolka författningarna och rådande praxis rätt.

Vår lagstiftning är liberalare jämfört med t.ex. några andra europeiska länder. Exempelvis har Finland ingen klart definierad övre gräns för bredden av jordbruksmaskiner i vägtrafiken. Lagen förutsätter dock att man med breda fordon inte orsakar fara för den övriga trafiken och inte skadar trafikmärken eller andra väganordningar. Användningen av traktorer och maskiner i traf-

iken kräver därför försiktighet, bondförnuft och känedom om bestämmelserna.

Lagar och förordningar

De viktigaste lagarna och förordningarna om traktorer och lantbruksmaskiner i vägtrafiken är

- V ä g t r a f i k l a g 3.4.1981/267
- Förordning om användning av fordon på väg 4.12.1992/1257
- Kommunikationsministeriets förordning om ändring av trafikministeriets beslut om specialtransporter och specialtransportfordon 22.8.2001/750
- Fordonslag 11.12.2002/1090
- Bränsleavgiftslag 30.12.2003/1280
- Kommunikationsministeriets förordning om traktors, motorredskaps,

terrängfordons, till dem hörande släpvagnars samt släpanordningars konstruktion och utrustning 7.4.2006/274.

Man kan läsa dessa författningar t.ex. på internetadressen www.finlex.fi, där de finns uppdaterade på både svenska och finska.

Traktorer

En traktor är ett fordon som är speciellt konstruerat för jord- och skogsbruksarbeten, genom att driva maskiner som tillkopplas den samt att dra släpvagnar. Traktorer indelas enligt sin konstruktion i flera klasser. Klasserna T1, T2 och T3 skall ha EG-typgodkännande.

Innan det europeiska EG-typgodkännandet infördes, typgodkändes traktorerna nationellt. Dessa äldre traktors fordonsklass är T. Klass C är traktorer med

Kopplingsmassa är en släpvagns (eller något annat bogserat redskaps) totalmassa, dvs. egenmassan plus lastens massa som belastar det bogserade fordonets hjulaxlar (axelmassan). Massan som belastar kopplingspunkten på dragfordonet räknas alltså inte till kopplingsmassan.

Traktorkategorier

T1: hjultraktorer vars största konstruktiva hastighet är 40 km/h, vars minsta spårvidd på den av axlarna som är närmast föraren inte understiger 1,15 meter, vars vikt i olastat och körklart tillstånd överstiger 0,6 ton och vars markfria gång inte överstiger 1 meter.

T2: hjultraktorer vars största konstruktiva hastighet är 40 km/h, vars minsta spårvidd understiger 1,15 meter, vars vikt i olastat och körklart tillstånd överstiger 0,6 ton och vars markfria gång inte överstiger 0,60 meter; när värdet på traktorns tyngdpunkt i höjdlid mätt från marken, delat med medelvärdet för axlarnas minsta spårvidd, är större än 0,90, begränsas emellertid den största konstruktiva hastigheten till 30 km/h.

T3: hjultraktorer vars största konstruktiva hastighet är 40 km/h och vars vikt i olastat och körklart tillstånd är högst 0,6 ton.

Trafiktraktor: lastbärande traktorer med hydraulisk ledramstyrning som är avsedd för godstransport; en trafiktraktor är också en annan för godstransport använd traktor som är utrustad med en släpvagn vars kopplingsmassa är större än 10 ton; som trafiktraktor anses dock inte en traktor som används för sådan transport som avses i bränsleavgiftslagen; största konstruktiva hastighet för en trafiktraktor är högst 50 km/h.

Kategori C: traktorer som drivs och styrs med hjälp av band (larvfötter).

larvfötter, som fortfarande typgodkänns nationellt. C-klasstraktorer är dock mycket sällsynta i Finland. Trafiktraktorn är en nationell fordonssklass, vars största tillåtna hastighet är 50 km/h. Som traktorer räknas inte maskiner speciellt konstruerade för skogsbruk, såsom lunningstraktorer och skotare eller skogsmaskiner byggda på chassin till anläggningsmaskiner. Dessa fordon klassas som motorredskap.

Traktorernas mått och massor är definierade i EG-direktiv och i Finlands lagstiftning. En traktors största tillåtna massa enligt EG-direktiven är 14 000 kg och största tillåtna axelmassa 10 000 kg.

Dessutom skall traktorn fylla följande krav:

- bromseffekten skall fylla givna krav
- erforderlig handkraft för styrningen skall vara inom tillåtna gränser
- på framaxeln skall under alla förhållanden vila 20% av traktorns egenvikt. Till dessa förhållanden räknas belastning av dragkroken, men inte belastning av redskap kopplade till redskapslyften.

En EG-typgodkänd traktors största tillåtna längd är 12 m, bredd 2,5 m och höjd 4 m. Dock definieras största tillåtna axel- och boggimassor samt övriga mått i vägtrafiken i *förordningen om*

användning av fordon på väg. I praktiken begränsas ofta traktorns största massa av axlarnas och däckens bärförmåga. Traktorns största tillåtna totalmassa och axelmassor står i registerutdraget.

Trafiktraktorer

En trafiktraktor avviker från lantbrukstraktor (T1) på följande punkter:

- större hastighet, största tillåtna hastighet 50 km/h
- körkortskrav C (lastbils-kort), traktorkörkort T om den används som lantbrukstraktor (en allmän tolkning är att för trafiktraktor i lantbruksanvändning räcker T-körkort)
- skall ha färdskrivare om den används i godstrafik som kräver tillstånd
- skall ha hastighetsmätare om den konstruktiva hastigheten är över 40 km/h
- skall registreringsbesiktigas
- skall ha däck av tillräckligt stor hastighetsklass.

Trafiktraktorns släpvagn skall ha:

- bromsar med retardation minst $3,5 \text{ m/s}^2$. Dessutom skall släpvagnen ha parkeringsbroms och en anordning som slår på vagnens bromsar om dragkopplingen till traktor släpper
- stänkskydd vid alla hjul
- bromsljus och framljus
- sidoljus om flaklängden är över 6,0 m

- släpvagnens kopplingsmassa får vara tre gånger trafiktraktorns egenmassa också i annan användning än lantbruksanvändning.

Trafiktraktorns definition är besvärlig, eftersom den utgår från fordonets bruksändamål, och inte från dess egenskaper som för de andra traktortyperna. Därför är tolkningen av trafiktraktorns användning i lantbruksarbete problematisk. En allmänt omfattad tolkning är att när en trafiktraktor används i lantbrukskörslor skall föraren ha T-körkort, traktorns största tillåtna hastighet är 40 km/h och släpvagnen får sakna broms.

Motorredskap

Skördetröskor, självgående växtskyddssprutor och andra motsvarande fordon i lantbruket klassas i trafiken som motorredskap. För dessa gäller delvis samma krav som för traktorer. Motorredskap avviker från traktorer enligt följande:

- till ett motorredskap får bara kopplas ett bogserrat fordon som används för transport av motorredskapets bränsle och smörjmedel samt utrustning och tillbehör som ansluter sig till arbetet, en husvagn eller en motsvarande bogserad anordning. Det bogserade fordonets kopplingsmassa får vara högst lika stor som motorredskapets egenmassa

- motorredskapets största tillåtna hastighet är 40 km/h.

Släpfordon, annat bogserat redskap

Till en traktor får kopplas en släpvagn eller ett annat bogserat fordon. En traktor-släpvagn är en släpvagn med oledad dragbom och vars axlar är placerade bakom vagnens tyngdpunkt, så att en del av vagnens totalmassa ligger på kopplingspunkten. Dragbommen får dock vara ledad i horisontalplanet. Den massa som ligger på kopplingspunkten, dvs. bomvikten, får inte överstiga 3,0 ton.

Till traktorn får också kopplas andra slags släpvagnar, t.ex. tvåaxlade vagnar.

Till en släpvagn som kopplas till en traktor får en släpvagn med mindre kopplingsmassa eller ett släpfordon som används i lantbruk kopplas. Den totala kopplingsmassan av släpvagnarna, eller släpvagnen och släpfordonet, får inte överstiga den tillåtna totalmassan som bestäms enligt den

Triangel för långsamt fordon

första släpvagnens konstruktion.

Till en lastbärande traktor som är försedd med ledningsstyrning får inte kopplas släpfordon.

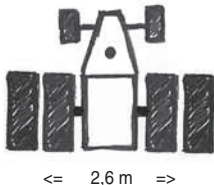
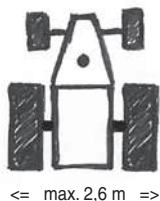
Släde får endast undantagsvis kopplas efter traktorn i vägtrafik, och under förutsättning att det inte orsakar fara eller nackdel

för annan trafik. Slädar får belastas så mycket som förhållandena och trafiksäkerheten tillåter.

Skylt som betecknar långsamt fordon

När en traktor eller ett motorredskap med en egenmassa som överstiger 0,5 ton framförs på väg, skall den baktill ha en skylt som betecknar långsamt fordon. Också en släpanordning måste ha en sådan skylt om den är kopplad till en traktor eller ett motorredskap. Då krävs skylten inte i traktorn eller i motorredskapet.

En skylt som betecknar långsamt fordon skall placeras baktill mitt på traktorn eller motorredskapet på

När traktorn är monterad med dubbeldäck:
- får traktorn vara bredare än 2,6 m
- överbredden måste markeras

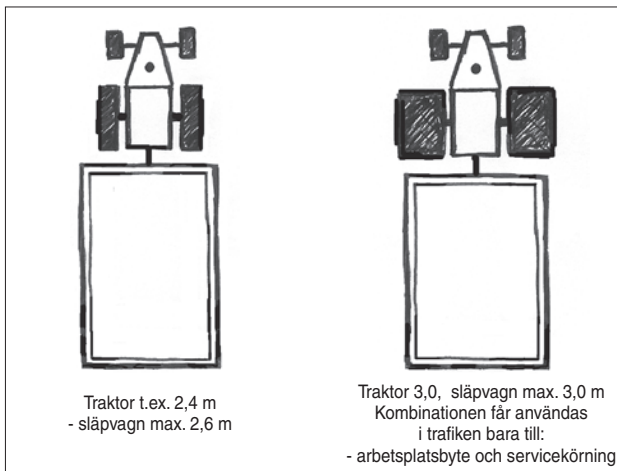
- t.ex. mammutdäck
Traktorn får användas i trafiken bara till:
- arbetsplatsbyte och servicekörning
- överbredden måste markeras

dess vänstra sida och riktas rakt bakåt med en tolerans på högst 10° och på en höjd av högst 2,40 meter. Skylten skall placeras baktill mitt på släpanordningen eller på dess vänstra sida på högst 2,00 meters avstånd från bakre delen och riktas rakt bakåt med en tolerans på högst 10° och på en höjd av högst 1,80 meter.

Bredden på traktorer, motorredskap och tillkopplade släpfordon

Avvikande från EG-typgodkänningen tillåter Finlands lagstiftning 2,6 m breda traktorer och motorredskap i vägtrafiken. Traktorer och motorredskap med en bredd över 2,6 meter men högst 3,0 meter får köras på väg vid flyttning av traktorn eller motorredskapet från en arbetsplats till en annan, eller i servicesyfte.

Vid uppmätning av en traktors största bredd beaktas inte tillkopplat arbetsredskap och inte heller yttre hjulen av tvillingmonterade hjul (som i finländsk lagstiftning kallas "utbredningshjul"). När en traktor vars bredd mätt över tvillingmontaget yttre däck överstiger 2,6 meter framförs på väg, skall traktorn vara försedd med både framåt- och bakåtriktade ljus och reflektorer för utvisande av fordonets största bredd. Ljus som utvisar bredden krävs dock endast då traktorn framförs på väg i mör-

ker eller skymning eller när sikten annars är nedsatt på grund av väderleksförhållandena.

Ett till traktorn tillkopplat arbetsredskap får däremot vara bredare (se nedan). En traktor med ett tillkopplat arbetsredskap får framföras över 4,00 meter bred under förutsättning att väganordningar inte begränsar färdens.

Om traktorn utrustas med sk. mammutdäck, som numera blivit vanligare, överskrider den nämnda bredden i de flesta fall. Om man vill använda en sådan traktor i vägtrafik för arbetskörsor (dvs. inte ovannämnda flyttning- eller servicekörsor), måste man anhålla hos fordonsförvaltningscentralen om godkännande för traktorns avvikande bredd. Tvillinghjul är i detta avseende i specialställning; för dessa har inte fastställts någon största tillåtna bredd.

Till en traktor får kopplas ett släpfordon (t.ex. släpvagn) vars bredd är högst 2,6 meter, oavsett om dess bredd överstiger traktorns bredd. Till en traktor vars bredd är större än 2,6 meter får dock kopplas en släpanordning med högst samma bredd som traktorn, förutsatt att släpanordningen inte framförs på väg annat än vid flyttning från en arbetsplats till en annan eller i servicesyfte.

Flytgödselvagnar utgör dock ett undantag från nämnda krav om 2,6 m bredd. Till traktorn får kopplas en högst 3,3 meter bred tanksläpvagn avsedd för transport och spridning av flytgödsel, under förutsättning att traktorn när en släpvagn vars bredd är över 2,6 meter framförs på väg är försedd med framåtriktade och släpvagnen med bakåtriktade ljus och reflektorer för utvisande av transportens största bredd. De för traktorn avsedda framåtriktade

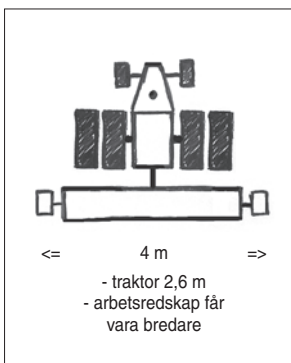
Ljus och reflektorer som skall utvisa transportens största bredd får fästas på släpvagnens främre del, om traktorns bredd inte hindrar dem från att synas framåt. Ljus som utvisar transportens bredd krävs dock endast när släpvagnen framförs på väg i mörker eller skymning eller när sikten p.g.a. väderleksförhållandena eller av annan orsak är nedsatt.

På arbetsmaskiner, arbetsredskap och släpanordningar som används vid väghållning eller i lantbruk tillämpas inte huvudmåtten som anges i förordningen om användning av fordon på väg.

Dessa fordon får framföras över 4,00 meter breda endast om väganordningar inte begränsar färden. Arbetsmaskinen eller anordningen får inte heller uppenbart äventyra den övriga trafikens säkerhet, och alla skäliga åtgärder för eliminerande av överbredd skall vidtas. Till exempel om en skördetröska har snabbkopplat skärbord och transportvagn för detta, skall skärbordet bogseras på vagnen.

Märkning av utstående fordonsdelar

För markering av överbredda arbetsmaskiner, arbetsredskap och anordningar skall på fordonet framtill och baktill eller, om arbetsredskapet eller anordningen dras, på dragfordonet framtill och arbetsredskapet bak-

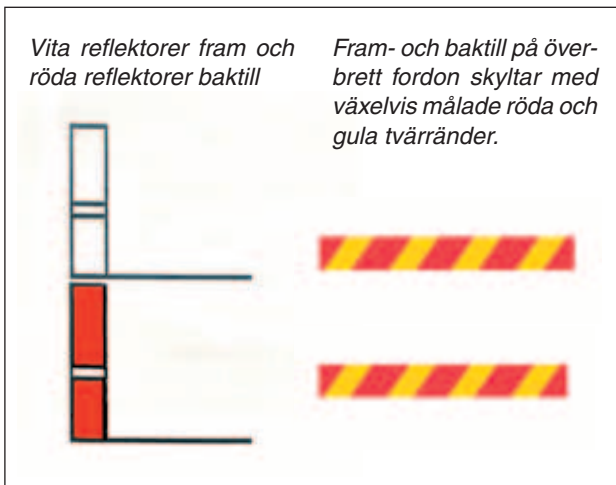
till fästas en med växelvis målade röda och gula tvärränder försedd skylt som till sin längd och placering motsvarar fordonets och arbetsredskapets största bredd och i vars ändar det på den främre skylten finns vita reflektorer och på den bakre skylten röda. Motsvarande beteckningar kan finnas på fordonet eller anordningen.

Om ett släpfordon hindrar bak- och bromslyktor samt körriktningssvisare eller reflektorer på ett dragfordon el-

ler därtill kopplad släpvagn att synas bakåt, skall släpfordonet förses med motsvarande lyktor eller reflektorer eller så skall de fästas på skylten som nämns i föregående stycke eller släpfordonet förses med en separat anordning som är försedd med dessa.

Extraljus som fästs vid en traktor och vidhängande släpvagn för att utvisa transportens största bredd skall ha en reflektoröppning vars yta uppgår till minst 50 cm² och lampan i dem skall ha en effekt om minst 15 W och högst 21 W. Ljusen skall lysa när traktorns fram- och baklyktor lyser. De framåtriktade lyktorna skall visa orangegult ljus och de bakåtriktade lyktorna rött ljus.

På motsvarande sätt skall de extra reflektorer som utvisar fordonets största bredd vara ca 100 mm breda och ca 200 mm höga. De fram-

Märkning av utstående fordonsdelar

åtriktade reflektorerna skall vara vita eller orangegula och de bakåtriktade röda. Lyktorna och reflektorerna skall finnas minst 0,35 och högst 1,50 meter över marken, om inte något annat föranleds av traktorns eller släpvagnens konstruktion.

Koppling av släpfordon till traktor, kopplingsmassor och axelmassor

När man räknar ut största tillåtna massan hos en släpvagn som kopplas till en traktor, skall man beakta både kopplingsmassan (se förklaring i stycket Traktorer) och axelmassan.

Till en traktor får kopplas ett släpfordon vars kopplingsmassa (totalmassa) är:

- högst två gånger så stor som traktorns egenmassa, om inte kraven i b- eller c-punkten uppfylls,
- högst 2,6 gånger så stor som traktorns egenmassa, om till dragkroken överförs en vertikal kraft som är minst 15 procent av släpfordonets kopplingsmassa, eller om traktorn är försedd med ett bromssystem med vilket traktorn utan släpvagn och belastad med de största tilläggsvikter som nämns i tredje stycket nedan når en retardation på minst $3,5 \text{ m/s}^2$, eller
- högst tre gånger så stor som traktorns egenmassa, om släpvagnen är

Exempel

Traktorns vikt (inkl. tilläggsvikter och utrustning) 5 000 kg

Vertikal massa (kraft) vid kopplingspunkten 2 500 kg

Axelmassa (boggimassa) 13 500 kg

Kopplingsmassa 13 500 kg = skillnaden mellan vagnens totala massa 16 000 kg (vagnens egen massa 3 000 kg + last 13 000 kg) och den massa som belastar kopplingspunkten 2 500 kg.

Traktorns största tillåtna kopplingsmassa (släpvagn utan bromsar, minst 15 % av totalmassan belastar dragpunkten): $2,6 \times 5\,000 \text{ kg} = 13\,000 \text{ kg}$

=> kopplingsmassan är 500 kg för hög

försedd med bromsar som regleras med traktorns bromspedal.

Kopplingsmassan på ett släpfordon som kopplas till ett annat fordon än en trafiktraktor får inom de ovan nämnda gränserna vara högst 10 ton. Denna begränsning tillämpas dock inte på transporter i jordbruk.

Vid bestämmandet av totalmassan hos traktorns släpvagn får, då traktorns egenmassa beräknas, beaktas de tilläggsvikter och tilläggskonstruktioner som är monterade i enlighet med tillverkarens rekommendationer, dock högst en tredjedel av traktorns i registret antecknade egenmassa.

Vid bestämningen av de

ovannämnda största tillåtna kopplingsmassorna skall också beaktas *förordningen om användning av fordon på väg*, som begränsar de största tillåtna axel- och boggi-massorna i vägtrafiken enligt följande tabell. Av dessa (kopplingsmassa/axelmassa) gäller den som är mindre (se tabell 1).

Specialtransport

Fordonskombinationens största tillåtna bredd varierar på förutnämnd sätt. Kombinationens största tillåtna höjd är 4 m och längd 16,5 m.

När en traktor-släpvagnskombination används för **specialtransport**, tillåts avvikelser från de förutnämnda måtten. Med traktor får man utföra specialtransport

PÅLITLIGA JUKO-MASKINER FÖR YRKESJORDBRUKARE

- Kombisåmaskiner
- Såmaskiner
- Direktsåmaskiner

- Potatissättare
- Potatiskupare
- Potatisupptagare

- Betupptagare

- Stensamlare

**K KONGSKILDE
JUKO**

OY KONGSKILDE JUKO LTD

Opintie 4

Tfn 02-4393200

23100 Mynämäki

Fax 02-4393210

www.kongskilde.com

av båtar, maskiner och redskap, t.ex. maskiner och redskap för torvproduktion eller jordbruk. I tabell 2 presenteras fordonets största tillåtna höjd, bredd och längd.

Specialtransportsläpvagnens bredd (utan last) får vara högst 2,8 m, vilken dock under transporten får breddas till 3,2 m (= reglerbar bredd). Lasten får dessutom i vissa fall skjutas ut över vagnens bredd (se tabellen). En specialtransport skall märkas med reflektorer och ljus. Fordonet skall ha minst en roterande eller blinkande varningslampa med orangegult ljus.

Blinkande varningslykta

Blinkande varningslampa får användas utom vid specialtransport också till andra ändamål. Lyktan får användas om fordonet framförs eller parkeras på ett sätt som avviker från allmänna trafikregler eller fordonets bredd eller längd kan orsaka fara för den övriga trafiken. Lyktan måste användas för arbete på eller invid vägen.

Lastning av fordon

Ett fordon får inte lastas så att lasten i sidled skjuter ut över fordonets karosseri eller lastutrymme. Lastkorgen, eller om det inte finns lastkorg på fordonet, lasten får inte överskrida fordonets bredd med mer än 0,35 meter, när denna mäts

Tillåtna axel- och boggimassor	Ton
Största tillåtna axelmassa för icke-drivande axel	10
Största tillåtna axelmassa för drivande axel (gäller inte en traktors släpvagn)	11,5
Största tillåtna boggimassa för tvåaxlad boggi, när boggins axelavstånd är:	
< 1 m	11
1-1,3 m	16
1,3-1,8 m	18
> 1,8 m	20
Största tillåtna boggimassa för treaxlad boggi, när axelavståndet är:	
högst 1,3 m	21
> 1,3 m	24

Tabell 1. Tillåtna axel- och boggimassor

Fordon	Höjd	Bredd	Längd
Motorredskap	4,40 m	4,00 m	20,00 m
Torvproduktionsmaskin, traktor och olastad torvproduktionsläpvagn el. bogserad anordning	4,40 m	4,00 m	27,00 m
Traktor och traktorsläpvagn (lasten utgörs av en båt eller maskin/anordning för lantbruk eller vägghållning)	4,40 m	4,00 m	20,00 m
Traktor och traktorsläpvagn (lasten utgörs av stolpar)	4,20 m	2,60 m	20,00 m

Tabell 2. Största tillåtna höjd, bredd och längd för specialtransport

vid fordonets framaxel. Begränsningarna i detta moment tillämpas dock inte vid transport av båtar.

Lasten får, inom ramen för fordonets eller fordonskombinationens tillåtna längd på väg, skjutas över fordonets framdel högst en meter och dess bakdel högst två meter. Om lasten framtill skjuter ut över fordonets gränslinje eller baktill skjuter ut mer än en meter över dess gränslinje, skall lastens yttersta del tyd-

ligt markeras. För markering skall användas en röd eller rödgul markeringsflagga vars storlek är minst 300 mm x 300 mm. Under mörker eller vid skymning eller om väderleksförhållandena eller motsvarande omständigheter det annars kräver skall för markering av lastens överskjutande del framtill användas en lykta, som visar vitt ljus framåt, och en vit reflektor, samt baktill en lykta, som visar rött ljus bakåt, och en röd reflektor.

Persontransport med traktor och motorredskap

Med traktor och motorredskap får förutom föraren transporteras högst två personer, om det för dem har ordnats fasta, säkra sitsar enligt EG-rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om passagerarsäten på jordbruks- eller skogsbruks-traktorer med hjul (76/763/EEG). Passagerarna får inte störa sikten och inte heller på annat sätt störa framförandet av fordonet.

I traktor och motorredskap med täckt förarhytt får barn

transporteras, om för transport av barnet i fordonet har fästs en barnstol eller någon annan skyddsanordning för barn som är lämplig med hänsyn till barnets längd och vikt. En sådan sits skall fästas tillförlitligt i fordonet, och traktorn eller skyddsanordningen skall vara försedd med minst trepunktsbälte för barnet. Det fria utrymmet över barnets sits skall mätt uppåt från den obelastade sitsens sittyta vara minst 800 mm.

Med traktorsläpvagn får på en rutt som godkänts av polisen transporteras personer till sevärigheter och tillställningar för allmänheten, förutsatt att släpvagnens kon-

struktion och utrustning lämpar sig för persontransport. Den högsta tillåtna körhastigheten vid transporten är 25 km/h. Vid persontransport med påhängsvagn eller med två eller flera till varandra kopplade släpvagnar skall dragfordonets förare ha ett körkort som berättigar till framförande av fordonskombination av klass DE (buss- eller fordonskombination). Med traktorsläpvagn får till arbetsplatsen eller bestämmelseorten och tillbaka transporteras egna arbetare och medhjälpare som används för lastning eller lossning, under förutsättning att transporten kan ske tryggt.

Bränsleavgift

Fordon som är befriade från bränsleavgift

- motorredskap och till motorredskap utrustade traktorer samt på bilchassi byggda motorredskap utan något annat än flak, tank eller annat lastutrymme med direkt samband med redskapsuppgiften, då fordonen inte används för andra transporter än sådana transporter på själva arbetsområdet som föranleds av deras användningsändamål eller för transport av fordonens bränsle och smörjmedel eller då fordonen förflyttas från ett arbetsområde till ett annat
- traktorer, då de används på en torvupptagningsplats
- motorslädar

Traktorer i jord- och skogsbruk delvis befriade

- En traktor som innehas av en gårdsbruksidkare (eller flera gemensamt) får bränsleavgiftsfritt användas för:
 1. Leverans av virke från egen lägenhet
 2. Försäljning av jord- och stenmaterial från egen lägenhet
 3. Egen trädgårdsodling eller pälsdjursuppfödning, även då verksamheten bedrivs som skild rörelse utanför jord- och skogsbruket
 4. Gårdsbruksidkarens privata hushåll
- Gårdsbruksidkare = beskattas jord- och skogsbruket enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (GSL) eller beskattas för skogsbruk (areal eller försäljningsbeskattning)
- Regler som gäller för egen lägenhet tillämpas också på en lägenhet som gårdsbruksidkaren besitter på annan grund än ägande (=arrende)

Jordbruk

- Traktorns användningsändamål avgör huruvida bränsleavgiften skall betalas
- Exempel på bränsleavgiftsfria transporter:
 - transport till lägenhet av utsäde, gödselmedel, jordförbättringsmedel, kraftfoder och övriga nyttigheter
 - flyttning eller utbredning av slam på egen eller annan jordbrukares åker
 - transport av mjölk, kött, spannmål etc. till köpare
 - transport av andra nyttigheter som behövs i jordbruket
- Entreprenader (transport) som utförs någon annanstans än på gårdsbruk är i regel inte fria från bränsleavgift => för transport av grävmaskin med traktorlavett bör erläggas bränsleavgift
- Man får ploga snö och ha en sandare under 2 m³
- Andra binärningar beskattade inom GSL är bränsleavgiftsfria (gårdsbruksturism, sågning...)
- Trädgårdsodling och pålsdjursuppfödning (beskattade enligt näringskattelagen) är bränsleavgiftsfria ifall det finns jordbruk
=> ifall det inte finns jordbruk => bränsleavgift
- Transport av jord och stenmaterial i anslutning till jordbruk får göras bränsleavgiftsfritt

Skogsbruk; virkestransport

- Virke = även ved, flis, sågspån, träavfall...
- Användning av brännolja förutsätter att körningen hänförs till jord- eller skogsbruk (egen/delägd traktor)
- Transport av virke i samband med leveransköp är bränsleavgiftsfria från egen lägenhet
- Transport av ved etc. till köparen är tillåtet
- Transport av en annan lägenhets virke är bränsleavgiftsfritt i skogen, men inte på allmänna vägar. (enligt vissa tolkningar kan man kanske köra över en allmän väg...)
- Förflyttning av traktor för virkesdrivning från en arbetsplats till en annan får göras bränsleavgiftsfritt

Transporter i privathushåll

- Fritt fram med egen/delägd traktor
- Icke vinstsyftande föreningsverksamhet, talkohjälp får utföras utan bränsleavgift
- Hjälp som utförs utan vederlag t.ex. att dra upp en bil från diket får utföras utan bränsleavgift

Dagsavgiftssystem för traktor

- När traktor används till körslor som inte är befriade skall bränsleavgift betalas
- Bränsleavgiften för registrerade traktorer kan erläggas som dagsavgift
- Dagsavgiften är 5 euro/dag (årsavgift 1 825 euro)
- Kan betalas med hemdator, kvitto eller utskrift skall medföras i traktorn under körning
- Av kvittot skall framgå traktorns registreringsnummer och de dagar för vilka avgiften har betalats
- Nordea 166030-113418
- Dagsavgiften kan också erläggas för trafiktraktor (förutom sådana med hydraulisk ramstyrning)